

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 3

urn:nbn:de:bsz:31-103771

sent, nisi quibus non ingrata militia? plerisque autem hos fuisse, aduerso alterius partibus exemplo constat, quos in singularem cohortem contribuit, ignominiaque affecit, nec facturus, nec ausurus, si adeo fuissent multi.

EXCEPTÆ) Idem præter Iustin. 12, 5, 7. & Diodor. 17, 81. Polyæn. 4, 3, 19. qui & modum tradit: *Cum tabellarij tres stathmos abessent, reuocatis iis litteras resignauit &c.* Simili commento vsus est Gaos (sic enim pro *Glor*, legendum ex Diod. 15, 3. & 18. ostendit Casaub.) Perfa, apud eundem Polyæn. 7, 20. *Glor* tamen Caris est nomen apud Athenæum 6, 16. Item alterius cuiusdam apud Xenophont. lib. I. *ἀναβύσ*.

7, 2, 37. *ET QUI FORTE*) Non inducerem animum credere Viris doctis hæc verba: *Et qui forte rædium laboris per litteras erant quesiti*, expungenda esse: si perspicerem, qua ratione sensu non turbato ferri possint.

SEORSIM) Sic apud Frontin. 4, 1, 17. 18. & 20. idem fecisse leges Ap. Claudium, Otacilium Crassum, & Corbulonem Romanos. De quo postremo & Tacit. 13, 36, 4. Comparari cum hoc facto potest Cæsaris consilium apud Dion. lib. 42. cum legionarios quos exauctorauerat, suppliciter id petentes iterum reciperet: *ferociores enim & malis facinoribus edendis idoneos, ex Italia secum, ne quid ibi tumultuum concitare possim, abduxit, eosque in Africa aliis aliis occasionibus haud iniquo animo passus est perire. nam & hostibus per eos cladem inferebat, & malis ipse hominibus leuabatur.* Alexander suos in Bactrianis & Sogdianis in colonias distribuit. Iustin. 12, 5, 13. qui forte idem fuerunt, quos cum Bicone reuerfos in patriam scribit noster 9, 7, 11.

7, 2, 38. *IGNOMINIÆ DEMENDÆ*) Nam ignominiam plus horret fortis, quam necem. Nobile huius paradigma est apud Agathiam lib. 1. de Fulcare: *Cum vero ei etiam sic adhuc integrum esset quam facillime fugam capessere, suisque ut ita faceret, horrentur; & quo pacto, inquit, Narseis linguam sustinuerim, temeritatis me infimulantem? Raderus.* Sic & apud Flor. 4, 2, 34. Curiohi victo patebat fuga, sed pudor iussit, ut amissam sua temeritate exercituum moris sequeretur. Sic fere de Philopœmene Liu. 39, 49, 2. Ceterum etiam Cannenses legiones, item captiui à Pyrho redditi, alique sic ignominiosi, præ ceteris forti fidelique opera temp. deinceps ad eluendam probri sui anaculam, inuenerunt. ut à scriptoribus hist. Rom. passim traditur. Eamque animi affectionem puerilibus etiam ingenius insitam ostendit Quintil. 1, 2, 18. *dolor victum ad depellendam ignominiam concitabat.*

7, 3, 1. *ARIANORUM*) Quos his Arianos vocat, supra 6, 6, 20. & infra 7, 3, 2. Arios appellat., quibus Satibarzanem prætorem seu Satrapen dederat, qui à Bello ad Alexandrum defecerat, & rursus ab Alexandro ad Bessum, de quo mox infra 7, 3, 2. copiosius. Plinius 6, 23. etiam Arianam regionem nominat, & describit. Ne quid tamen dissimulem, Plinius diuersos facit Arianos ab Ariis, quos eisdem facere videtur Curtius. *Parthia*, inquit Plinius 6, 25, 5. *habet ab oriu Arios, à meridiæ Carmaniam & Arianos.* Strabo lib. 15. *Eorum quæ propter Indum sunt, partem habent Indi, cum prius essent Persarum: ea Alexander Arianis ademit, & peculiaria oppida constituit.* Idem distinguit Arios ab Ariis. Arianam fusc describit. Certe Ariani si diuersi fuere, non procul tamen ab Ariis coluere, Asiaticæ gentes & Indis proximæ. Mela Ariam & Arienem vocat c. 1. *Inde proxima est Arienem, deinde Aria, & Gedrosia & Persis ad sinum Persicum.* Solinus etiam cap. 55. Arios & Arianos vicinos facit, vbi de Parthia loquitur. Raderus. Qui etiam pro *Arianorum* in Curtio legendum putat, *Ariorum*: cui non adfentior. De Ariis & Arianis plura & exquisitoria Cl. Salmasius ad Solin. cap. 55.

SATRAPE) Arface, ut Arrianus 3, 5, 17. auctor est, quem Alexander infra 8, 3, 17. Curtio teste, prætorem in Mediam misit, Oxidati successurum. Raderus.

AGRIA

AGRIASPAS) Immo puto *Agriaspas* vocatos, non *Agricarpas* ut & apud Curtium, & Arrian. 3, 5, 24. *Ariaspa* ab vrbe Ariaspa, quam in Drangiana locat Ptolemæus. Drangiana autem Arachosia ad orientem vicina. Vrbs autem *Ariaspa* sita in confinio Drangiana & Arachosia. Hi sunt Ariaspæ, quorum oppidum *Prophthasiam* esse tradit Plinius, quam in Drangiana ponit Ptolemæus. *Prophthasiam* oppidum *Ariasparum*, *Dranga*, *Argeta*. Ita legendum, non *Zaraspasium*. Alii *Zariaspa* populi in Bactriana à Ptolemæo ponuntur. Salsmaf. in Solin. pag. 1175. Georgius Alexandrinus apud Aldum legebat *Arimaspas*, videlicet ex Diod. Siculo 17, 81. vel Cedreno. Quomodo & Iustinus scripsit 12, 5, 9. Si tam vera est Socer: mei coniectura, quam profecto est similis veræ. Nam quod ibi legitur: *Drancas*, *Euergetas*, *Parymas*, *Parapamemos* &c. sic reformabat: *Drancas*, *Euergetas*, *Arimaspos*, *Parapam.* &c.

EVERGETAS) Interpretato nomine Persico sic vocabant Græci, non enim populares, ne fallare non magis hercle quam *Mesopotamiam* ita vocauerint incolæ: aut Africæ illi populi se ipsos *Nomades* aut *Nymidas* apud Sallust. Iugurth. 18, 4. Persis igitur *Orolange* erant illi benefici, ut ex Herod. 8, 85. tradunt Briff. lib. 1. de regno Pers. & Desid. Herald. aduersar. 1, 9. vbi multa de regum Persicorum grato animo in bene meritos. Euergetarum & Cyri, præter Alexandrinæ hist. scriptores, etiam Strabo lib. 15. meminit. Vide Indicera.

7, 3, 2. **CARANVM**) Pro Carano Diod. 17, 81. suggerit *Seasanora*, qui certe notior: est enim cui hi ipsi Arci vicinique Drangæ post mortem regis obuenerunt. Idque vel eo videtur factum, quod ante iis locis res gessisset, incolisque notus esset, vicissimque notos haberet. Iustinus tamen 13, 4, 22. *Stasanorem* vocat: Sed *Stasanorem* Diodor. etiam 18, 3. & Strabo sine lib. 14. vbi & patria eius proditur. fuit enim Solius ex Cypro. Curtium tamen tuetur Arrianus 3, 5, 27. qui & ipse Caranum Erigyio coniunxit. Artabazum & Andronicum Alexander antea ad Græcos milites, qui post Darii cædem se dedebant, miserat, ut tradit Arrian. 3, 5, 7. Ergo horum etiam hic coniunctim mentionem fecit Curtius.

SEQVEBANTVR) Vbi igitur verbum *miserat*, aut aliud simile, ex quo tota ista narratio pendeat?

7, 3, 4. **QVI IIS PRÆSESSET**) Immo *liberos dimisit*, secundum Arrian. 3, 5, 25.

SCRIBA) Principe fere loco apud Persarum regem hoc genus scribarum erat, regemque etiam in castra sequebantur. De quibus Briffonius lib. 1. pag. 139. quem consule. Raderus. Sic infra 8, 11, 5. est Alexandri scriba Mullinus. Eumenes quoque scriba Alexandri fuit, in quo notat Corn. Nepos: id officium *apud Græcos honorificentius esse, quam apud Romanos. nam apud nos, inquit, reuera, sicut sunt, mercenarij scribae existimantur. at apud illos è contrario, nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco, & fide, & industria cognita, quod necesse est omnium consiliorum eum esse participem.* Vbi Lambinum vide. Hos ergo scribas inter amicos regum fuisse etiam ex Arriano 3, 1, 18. constat: Scribam, ait, præterea exteris adiunxit, *Eugrostum Xenophanti filium, ex amicis.* De scriba Porfenæ, facinore Mucii nobilitato, diximus ad Florum 1, 10, 5. k.

AD PONTICVM) Verius ad Indicum, quamquam ne sic quidem vere: Nam Gedrosi in medio. Nisi potius ipsius auctoris error est, quem ex hoc loco, & alio, hoc cap. n. 21. Glareanus, & Ortelius in *Arachosia* dubitant Ponticum pro Hyrcano accipere, quod mihi vix credibile videtur tantopere aberrasse auctorem, harum rerum, quod satis constat, non vsque adeo imperitum. Quin & illo loco *Indicum* pro *Pontico*, scripsisse potuit, quod cum Hyrcano cum coniunxisse, nihil mirum est, quando supra 6, 4, 19. videtur cum aliis credere, mare quod Hyrcaniam alluit, non

Caspium esse, sed ex India in Hyrcaniam cadere. Et hæc mea quidem coniectura est: quam tamen non antehabeo Salmasianæ, Curtium fortassis in Græco auctore legisse πόντος ποντικός regionem Arachotorum, qui de mari Indico intelligebat. Ille πόντος speciali appellatione pro mari Pontico acceperit. Arrianus sæpe πόντος vocat Indicum mare. Hæc scripsit ad Solini cap. 54. pag. 1176. Infra tamen 7, 4, 27. denuo inculcat suum mare Ponticum, vt ea constantia incertam faciat non meam modo coniecturam, sed quicquid de eius mente dici aut cogitari posse videatur.

DFCENTIS) Alii libri Sexcentis, quod est probabilius.

*7, 3, 5. ΜΕΝΟΝ) Μίναρα vocat Arrian. 3, 5, 26. Atque ita etiam in Curtio scribendum arbitratus sum, antequam Var. Lect. inspicerem, quas postea deprehendi nullum dubitationi locum relinquere. Nomen id fuit duci Græco in expeditione minoris Cyri apud Xenophontem. Sic & in Strabonis MSS. Μίναρα legi, quo loco nunc Μίναρα edunt, notat Casaub. in lib. 11. ibi: *Sunt & auri metalla in Hyspitiade apud Cambala, ad quæ Memnonem cum milibus misit Alexander.* quod de hoc Menone intelligo, quod vocabulum solita correctorum temeritate facile in notius illud Memnonis abiit. Est igitur, si recte coniectio, ille ipse Menon Cardimas, quem Syriæ, quam Cœlen vocant, præfectum ab Alex. fuisse, supra ad 4, 1, 4. contra Curtium defendimus, ex Arriano 2, 3, 12. At vero Memnon, cui Alexandrum parcendum iudicasse Themistius orat. IX. refert, non est alius, quam ille celeberrimus Rhodius.*

NE FINITIMIS) Eadem fere verba in Sen. epist. 59, 18. legi, supra ad 7, 1, 4. notauimus.

*VOLENTEM MUTUOS VSUS) Locutionem hanc quis damnet? ac nescio tamen, si volentem scripsit Curtius, an non omisurus illa fuit, *mutuos vsus.* Sallustius, Tacitus, alique maluisse scio, apud quos crebrum, *volentem esse alicui rei.* Nec absurda coniectura, si delenda quis ista suspicetur. Mihi tamen id nemo persuadeat, nec ego vlli velim. Illud credo potius, ac credent facile mecum omnes, pro *volentem, colentem* reponendum. Acidalius. Modius vero Nou-antiq. 8, 7. persuadet sibi Curtium scripsisse *nullo commercio volentem*, omisis illis, *mutuos vsus.* idque multis defendere conatur Palmerius ad Sallust. Iug. 73, 2. *volentia de ambobus acceperant.* Sed ne vnum quidem exemplum affert hoc positu *volens commercio est;* sed omnia isto longe diuerso, *volentis est commercium.* v. g. *volentibus militibus est labor.* Sallust. Iug. 100, 4. Vt ita violentæ eius coniecturæ longe præferam Acidalianam, quamvis hic quoque ipse sentiat, vulgatam lectionem damnari non oportere.*

*7, 3, 6. ΠΑΡΑΠΑΜΙΣΑΔÆ) Apud Gemistum Plethonem duplici M. scribuntur Παπαμισαδαί. Fera gens Gemisti etiam ætate voluit vindictam exigere à Peloponnesiis tanquam Græcis, ob illatum sibi à Macedonibus olim bellum. Gemistus Pletho in poster. orat. ad Theodorum principem. Loccenius. *Parapanitas* vocat Cedrenus: alii aliter.*

*INTER BARBAROS) Videtur dicere, ipsis etiam barbaris fuisse pro barbaris, vt de Mysis Flor. 4, 12, 13. *Mysi quam feri, quam truces fuerint, quam ipsorum etiam barbari barbarorum, horribile dictu est.**

*LOCORVM ASPERITAS) Tales sunt hominum mores, qualis est locorum situs vbi degunt, vt præter ipsam experientiam, multis auctorum testimoniis ostendit Gruterus toto discursu 45. ad illa Taciti Agric. 11, 4. *Positio calis corporibus habitum dedit.* Pulchre etiam id exsequitur Cresollius Vacat. Autumn. 1, 3. quem vtile pariter & iucundum sit inspicere. Eodem modo intelligenda verba Flori 4, 12, 10. *Dalmate plerumque sub silicis agunt: inde in laurocinia promptissimi.* Eggit hoc etiam proluxe Alexander Neapolitanus Genialium dier. 4, 13. Atque id in delectu militum attendendum,*

ex vero docet Lipsius Polit. 5, 12. Ceterum in vnoquoque ipsius potius natura dotefque, quam patriæ, spectandæ sunt. Nam, vt supra ad 4, 1, 30. est dictum, in eiusmodi iudiciis, sæpius cum magna arrogantia iuncta non minor imperitia, offensiones non iniquas pronocat, quas caute simul & grauius declinat Merula Cosinogr. 2, 1, 7. vbi agit de moribus Europæorum.

7, 3, 8. *TVGVRIA*) Totum hunc locum, vt passim alios, desumpsit Curtius ex Diodoro 17, 82.

LATERE PRIMO) Laterarias ac domos constituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athenis: antea specus erant pro domibus, si fides Plinio 7, 56, 4. Illud autem primo non bene concoquo. an fuit ab imo? hoc est, ex ipso fundamento ad summum vsque culmen, vt deinde adiicit.

ETIAM MONTIS) Et hoc parum liquide. Vnde Bongarf. legend. dubitabat etiam montium. Vulcan. ad illa Arriani 3, 6, 2. *Eius (Caucasi) ab ea parte uenit temporis vt plurimum nudum dorsum erat:* in margine notat Curtium ita concipere: *in nudo eius montis dorso.* Sed cum nullum adhuc montem nominauerit, non habet istud pronomen quo referatur. Possit etiam vulgata lectio sic exponi, vt ostendat totam eam regionem caruisse arboribus, non iacencia solum, sed etiam ipsos montes, in quibus tamen fere lætius proueniunt siluæ.

7, 3, 9. *CARKINÆ*) Nec aliter pleraque in Germania tecta, quam in carinæ, aut sepulchri aggesti formam fiunt & clauduntur, latera tamen æquali spacio vsque ad tecta surgunt; tecta ipsa carinam inuersam imitantur. Raderus. Vnde autem forma ista ædificiorum Numidis familiaris fuerit, docet Sallust. Iugurth. 18, 2. *Ex eo numero (Herculis exercitu) Medi, Persæ, & Armenii nauibus in Africam transuecti, proximos mari nostro locos occupauerunt. Sed Persæ intra Oceanum magis: iugue alucos nauium inuersos pro tuguriis habuere: quia neque materia in agris, neque ab Hispanis emendati, aut mutandi copia erat. mare magnum, & ignara lingua commercia prohibebat. hi pauillatim per conubia Getulos secum miscuere: & quia sæpe tentantes agros, alia deinde atque alia loca petiuerant, semetipsi Numidas appellauerunt. Ceterum adhuc ædificia Numidarum agrarium, quæ mapalia illi vocant, oblonga, incuruis lateribus tecta quasi nauium carina sunt. Vt illi nauium alucis, ita Scythæ apud Iustin. 2, 2, 3. plaustris, coruis, imbrinium hyemisque caussa tecta, pro domibus utuntur. Antiquissimis hominibus specus erant pro domibus, vt putat Plinius 7, 56, 4. & Ouid. Metam. 1, 121.*

AD MEDIVM) Hic locus, de quo Modius quid statuendum sibi sit, se nescire candide fatetur, distincti iuncula saltem emendatur, & sic legendus est: *foramine relicto superne, lumen accipiunt ad medium. Vites &c. Diodor. 17, 82. κτ' ἵ μὲν τὸ ἐν τῷ ἄρῳ φῶς ἀπολαβεῖν οὐκ ἔστιν ἐπιθυμητόν, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ ἀέρι τὸ φῶς ἀπολαβεῖν οὐκ ἔστιν ἐπιθυμητόν.* in medio foramen luci excipiunda est relicta. vt hodieque in locis quibusdam septentrionalibus videre est. Mox addit Curtius: *Vites & arbores, si quæ in t. i. f. d. potuerunt, obruunt. Penitus hyeme defossæ latent. vel sic: obruunt penitus. hyeme d. l.* Itaque non ad medium obruunt vites, sed totas, vt hyeme plane conspici nequeant, sed penitus defossæ lateant. Diodor. *Vites & arbores aggesta tellure operiunt &c. Loccenius.* Cuius iudicium sequimur, insuper & pro terra frigore, scripsisse Curtium putamus, *terre rigore.*

7, 3, 10. *VITES*) Quod etiam fit in toto Mœni tractu & Nicri. Minus autem in Alfatia, vt notat Colerus ad Alex. dies genial. 4, 7. vbi rem miram, sed tamen, vt illi videtur, certam recenset, ideo referendam hic quoque: *In ceteriori Germania intra Danubium loca esse, in quibus, nisi contra frigora & gelu ac feram sanamque hyemem, vites maxima parte anni sub niuib' humo coniectæ iaceant, quoniam nulla his contra immodica frigora tempestateque firmitas sit, vt pote in tractu gelidissimo, prorsus algore inter-*

eant. Eas denique liquatis niuibus, astate anni ingruente, & calore cali, mirifice germinare, & frondes geniculatas emitte, sed vini parum effundere. Interque eas nonnullas, ne scio qua cali temperie, seu occulta & aeca origine vites existere peculiari miraculo, & admirationis precipue: quae etaniculos & plerunque candicantia folia ex puro auro germinent, & simul coalescant, illosque vidisse (amicum, qui retulerit Alexandro) & manibus atrocitasse &c. Etiam vites aiant in Bosporo sub hyemem desedi, multa ingesta terra. Strabo lib. VII.

7,3,12. *TAMEN*) Malim tuum, quas particulas saepe vicissim permu-
tari video.

7,3,13. *PLURIMORVM*) Sic puto concepta elegantiora sint: multos
exan. r. i. niuis: adussit pedes plurimorum: oculis &c.

OCVLIS) Xenoph. *αυσθας*. lib. 4. Relicti de nostris multi sunt, qui oculos
ex perpetuo niuium aspectu amiserunt. Multi item quibus gelu pedum digiti obstupuerant.
Hic niuium erat oculis praesidium, si quid ante eam nigri praetendissent: peccibus, si corpus
assidue mouerent. Loccenius.

QUIPPE) Acidal. volebat fatigarique in ipso gelu &c. Sed istud qui-
pe ostendit quomodo acciderit, quod modo praefatus fuerat.

7,3,14. *INGREDI*) Idem apud Xenoph. d. loc.

7,3,15. *PYMVS*) In Bactrianis id accidisse refert Aelian. hist. var. 12, 37:
vbi milites ipsos vicos ceperunt, ex fumo inhabitari conicientes, & minem a furibus aufe-
rentes.

7,3,17. *AGMEN CIRCVMBAT*) Hoc est, quod praecipit Leo
Imp. capite 9. Tactica sectione 12. Sin admodum lubrica difficultaque loca fuerint, ut
ipsum oportet primum eo transire, deinde ibi consistere & commorari, donec omnes sine of-
fensione transierint. Similia leguntur de Iuliano, Iphicrate, Corbulone, quae refert Gru-
ter. discurs. cap. 15. ad Tacit. 14, 24, 1. *Sola Ducis patientia mitigabantur, eodem plura
quam gregario milite tolerante. Eximium est praecipuum, quod Cambysem Cyro tradi-
disse fingit Xenoph. *αυδ*. lib. 1. In rebus agendis, si per astatem gerende sint, solem Impe-
rator in omnium oculis perpeti supra ceteros debet: per hyemem, frigus: quam laborandum
est, labores. moxque subiecit: labores eosdem similibus corporibus Imperatoris ac gregarij
militis, aequae graues non esse, quod ipse homines leuiore faciat Imperatori; & quod intellegat
in oculis hominum esse, quidquid ipse faciat. Quem locum impense placuisse Africano Sci-
pioni ait Cicero Tuscul. quaest. 2, 26. Vide supra ad 4, 14, 6.*

IN MEDIVM) Potius alicui sit, in medio. nam cur non eodem flexu
addat in vltimum? Mihi vt obscurum, cur hoc noluerit, ita clarum, illud maluisse. Sic
&c 3, 11, 4. Itaque ipsi in medium Persarum raique circumfusi egregie se tuebantur. Et
delectatur alias ea forma 6, 5, 26. vt primum rex in conspectum fuit. Iterum 3, 5, 10. in Ci-
ticiam fore. Quae nec Cicero infrequens, ad Attic. 15, 4. quo die in Tusculanum essent
futurus. Acidalio. Vide Indicem, in.

LOCA) Poterat abesse, sed cum libri scripti editique teneant, quid nos
possumus?

POTPERANT) Ita scribendum Acidalio monenti, ob ipsius rei eui-
dentiam partiuimus.

7,3,19. *CAVCASVM*) Omnes opinor terrarum descriptores Cau-
sum cum Tauro iungunt, & confundunt, Strabo lib. 11. Plinius 5, 27, 14. Ptolemaeus.
Diodorus. Philostratus Apollon. 3, 1. Solinus cap. 38. Curtius. Aristobulus & ex illo
Arrianus 3, 6, 2. Mela 1, 15. Eustathius ad Periegetem. Sed nemo accuratius & pla-
narius super eo disputat, atque Goropius in Indo-scythicis pag. 474. qui & ex Plinio ra-
tionem nominis & diferimen duorum montium Tauri & Caucaei aperte ostendit, &
omnia

omnia discrete exponit, cuius hoc loco pro interpretatione Curtii verba apponerem, nisi
 plusscula essent, huc tute leges. Raderus. Ceterum negant peritissimi auctores Cau-
 casum Alexandro visum, sed aliis montibus id inditum nomen ad adulatores, ob
 causam, quam audiemus ex Eustathio. Sic enim ille in Dionys. vers. 1159. *Sciendum
 autem est, quibusdam illa Liberi Herculisque gesta incredibilia & fabulosa videri, & per
 adulationem conficta. Quum enim omnes, aiunt, ea quae de vincito Prometheo narrantur,
 in septentrionali Caucaaso facta credant; Macedones Alexandro adulantes, transulerunt ser-
 monibus suis Caucasum ad mare Orientale: eo nomine appellantes montes quosdam Indicos.
 Illi ipsi autem assensatores specum quandam sacram in Paropamisidis ostendentes Alexandro,
 locum esse dixerunt in quo Prometheus vincitus olim fuerit eoque Herculem ad liberandum
 eum venisse: in argumentum eius rei trahentes vaccas, quae ibi conspiciantur signo clauae
 iniusto, quod esset Herculis insigne. Et hac ratione ad utrosque orbis terminos peruenit Her-
 culus: ideo etiam Alexandrum, secundum adulatores istos, neque illi, neque adeo Baccho ab-
 similem esse, cum & ipse eodem quo illi penetraverit &c. Idem autem adulatores, ut tra-
 dunt veteres, Caucaasi nomen indiderunt tam Paropamiso, quam Emodo, & Imao (seu po-
 tius Imao) Inuicis montibus. Quae magnam partem hausisse videtur ex Arriano 5, 1, 12.
 Certe quae hoc capite, alisque seqq. scripsit Curtius, dubitare non sinunt, quin per
 hunc Caucasum, ad quem iam agmen peruenit, intelligendus sit Paropamisus. Idque
 discrete tradit Arrian. 5, 1, 21. Taurus &c. Paropamiso monti committitur, quem Macedo-
 nes Alexandro militantes Caucasum appellabant, studio (ut ferunt) Alexandri res gestas am-
 plificandi, quasi Caucasum continuata victoria Alexander superasset. Fieri autem potest ut
 hic ipse mons cum alio Scytharum Caucaaso coeat, quemadmodum Taurus cum hoc, atque ega
 quidem idcirco superius (3, 6, 1.) hunc montem Caucasum vocauit, & deinceps hoc nomine ap-
 pellabo. Quae postrema ad euitandam confusionem probe notanda sunt tam Arrianum
 legenti, quam alios auctores; nam & alios hoc consilio vsos, & forte hunc ipsum Cur-
 tium, licet animaduertere. Sane videtur Arrianus postquam superiora scripsisset, do-
 mum errorem hunc deprehendisse, eamque excusationem hoc loco protulisse, ut po-
 tius nonnulla ratione, quam per imperitiam Caucaasi nomen Indicis montibus tribuif-
 se videretur. Idque ex eodem Indic. 1, 20. certius apparet, quia ibi expressè negat Cau-
 casum fuisse vocandum in his partibus montem: quod tamen superioribus locis in me-
 dio reliquerat. Ceterum hoc modo non tam auxisse eos gloriam Alexandri, quam
 minuisse docet maximus auctor Strabo lib. 11. qui dignus est laudari: *Quae autem augen-
 da gloriae vulgatae sunt (Sic enim verto τὰ πρὸς τὸ Ἰνδοῦ Ἠερδανήθητα) est in iis con-
 sentiant omnes, tamen qui confinxere, adulandi quam veritatis fuerunt studiosiores. Quale
 est, quod Caucasum in montes Indicos eiusque vicinum mare orientale transulerunt, à monti-
 bus qui supra Colchidem & Euxinum mare sita sunt, quos Graeci Caucasum nominant, am-
 plius XXX. stadiorum millibus ab India distantes: ibique Prometheus vincitum fabulose
 tradunt, cum nihil verius verius ortum Solis cognouissent. Bacchi enim & Herculis in In-
 dos expeditio posterioris tempore commentum pra se ferunt: quippe cum Hercules Prometheus
 mille post annis dicatur soluisse. Fuit sane gloriosus, Alexandrum usque ad Indicos montes,
 quam usque ad inimum Euxini sinum & Caucasum subegisse Asiam: sed gloria montis,
 nomenque, & quod Iason cum suis longissimam creditus est expeditionem fecisse progressus
 usque ad Caucaaso vicina loca, quodque traditum fuit, Prometheus in extremis terrae fini-
 bus ad Caucasum fuisse alligatum: haec inquam fecerunt, ut gratiam regis se iniuros puta-
 rent, si nomen Caucaasi in Indiam transportassent. Atque eadem fere repetit lib. 5. Ce-
 terum ista nomen confusio tam Curtium hoc loco, quam & Ptolemaeum, in graues
 errores induxit: illum ut vni monti adscriberet simul, quae separatim ad alterutrum
 pertinet; hunc ut Ἀλιζάνδρος ἑτάρας ultra septentrionalem Caucasum poneret: quas**

vltra hunc Indicum fuisse ponendas Salmasius ille ad Solini cap. 38. pag. 789. docet. idque etiam ostendunt illa Dionysii versu 1162. *Emodos montes adij, quorum sub radice soluitur orientalis ingens vnda Oceani. Vbi duabus colicinis positus in sinibus terra, Exultans ad fluentium rediit Isoni.* Ex eodem fonte illum quoque Curtii errorem manare, quod ex hoc suo Caucafo orta flumina in Ponticum mare scribit, mox demonstrabimus. Multa etiam de vtroque hoc Caucafo disputat in periplus Arriani Stuckius.

7, 3, 21. *ET PONTICVM*) Supra ad 7, 3, 4. Curtium defendi posse diximus, si emendes & Indicum: sed verius est ipsius esse hallucinationem, ex confusione ea ortum, quam fecit communicatum Indicis montibus Caucafi vocabulum. Hoc vt manifestius fiat, consideremus quod modo monuimus, quot res diuersis montibus adscribendas vni tribuerit. Primo dicit Alexandrum venisse ad Caucafum montem, Indicum intelligens: mox, cuius dorsum Asiam perpetuo iugo diuidit; quod de Indico est falsissimum: de Pontico dubium. ea enim res ab Arriano Ind. 1, 4. & aliis Tauro tribuitur. Idco in pace Antiochi iubetur rex, *Asia omni qua cis Taurum est decedere.* apud Liu. 37, 45, 9. idem iudicium est de sequentibus: mox; sic inter se tot inga. id de Caucafo Pontico & Tauro verum est sic connecti; sed de Indico hoc Caucafo vel Parapamiso, docendum fuerat. Ergo cum de fluminibus ex his montibus exortis verba facit, toto animo ab Indico Caucafo auersus, Ponticum magis videtur cogitasse. Quent iterum in sequentibus amandat, Indicumque recipit, cum eo ipso tempore 17. dierum spatio superatum scribit. Et statim tamen ad verum Caucafum redit. quando de Promethei fabula subiicit. Denique cum *Alexandriam* ibi conditam ait, iterum de Indico monte intelligendus est. Ergo & quod de Pontico mari scribit id excipere flumina ex his montibus nascentia, sic capiendum est, vt intelligantur ea, quae ex Caucafo proprie ita dicto, continentibusque iugis orta in mare Ponticum influunt.

7, 3, 22. *PROMETHEA*) Quid Prometheus commiserit, vt in cruce ageretur, docent omnes veterum fabulae. Aeschylus tragicus primo dramate *Prometheus* inscripto. Hesiodus in *εργα* & *θεογονία*. Lucian. duob. dialogis *Prometheus seu Caucafus*, & *Promethi ac Iouis*. Claudianus in 4. panegyrico consularis Honorii Augusti. Hyginus Fabulis, Phurnutus prolixo, Fulgentius in Mythologico, Petron. Arbit. in Hendecasyllabo, Seruius ad sextam Virg. Eclogam, Apollon. lib. 3. Ouid. Metam. 1, 82. Horat. Carm. 1, 3, 25. Propert. 2, 1. Iulianus Epigrammatographus, Menander, Pausanias in Atticis, Orpheus in hymnis, Natal. Comes Mytholog. 4, 6. Gyraldus in Vulcano Syntagm. 13. Ioan. Tzetzes Chil. 6, 82. Sed praeter hos omnes Gorop. nouo more, ratione, ingenio, sensu ab omnibus diuerso, fabulam doctissime in Indoscyth. explanat omniaque ad Noam arca fabricatorem refert. Hoc igitur cum ageret inquit, (arcam moliretur, & impios ad mores corrigendos adhortaretur) atque forte, vt sit, impij videndi causa aliquando accederent, viderentque eum, vt vanum & delirum, qui illa, quae tanto post essent futura se scire crederet, hortarenturque vt solido proposito & iniano opere superederet, atque a montibus & agrestibus dura vita ad molliorem se transferret, tandem nihil auarior, sed contra increpans, occasionem dedit, vt fabulam eum facerent, dicerentque Prometheum Caucafo alligatum, cuius viscera vultur depasceret à Ioue immisissus, quod ignem surripuisset. Quo nomine id sua tum lingua fecerint, nihil ad nos, quando commentarijs nullis id proditum videmus: hoc certe video, reliquias quasdam obscuras huius memoriae occasionem dedisse vetustissimis Graecorum de Prometheo fabulandi. Sed quia vera historiae erant ignari, longe recesserunt à veritate. Nam Prometheum Iapeti facioni filium, cum hic illius fuerit: deinde Deucalionem Promethei monitu Larnacem compegisse aduersus Iouis consilium, quo vniuersas mortales perdere statuisset. Ego rem ita opinor ad posterum venisse, Lys. narrante: Patrem suum apud homines dictum fuisse Prometheum, per derisionem,

nem, reuera tamen Prometheum fuisse, non sua, sed diuina scientia, id est, consilium hominibus delisse, quo ira Dei extingueretur: sed frustra Epimetheo, id est, populo Gigantum nibili pendente admonitionem futurorum. Quia vero post tot annos omnes interituros dicebat, nisi vitam emendassent, canillabantur, eum vulturem in visceribus alere, qui cadauera tanto intervallo temporum & locorum presentiret: atque hunc illi tortorem datum esse, atque carnificem à Ioue, propterea quod diceret totum orbem vndis obruendum; quasi omnia igni elementi vis esset Ioui surripienda. Huius igitur furvi ipsum panas pendere, non quod il commississet, rerum quod cogitasset. Nem qui alioqui aqua omnia superaturus fuisset, nisi quis Ioui igneum elementum surripere proposuisset? Quis vero proposuisse indicari potius poterat, quam is qui se conscium dicebat, aqueum elementum superaturum. Lam dicebant, à Ioue Caucaaso alligatum, eo quod illinc nunquam fere discederet, sed operi tanquam metallicus quispiam vinculus semper assideret. Hec igitur omnia, & id genus alia in eum conuicia torquebantur: quæ Ianus cum liberis suis narraisset, in causa fuit, vt multæ cæcæ fabulæ hinc confingerentur. Scio Promethei nomen Deo tribuendum, sicut & Saturni, & Iouis, & Mercurij, & id genus alia, quibus diuersè in Deo potestates indicantur: sed hæc, vt queque vis diuina maxime in aliquo eluxit, ita ei tributa fuisse. Sic Noam Saturnum nominatum, à vi feminis: Prometheum, à consilio & prouidentia. Græci certe Prometheum bene diluuium euitanto proposuerunt, sed male à Deucalione separarunt. Idem enim fuit, sed diuersis temporibus: Prometheus ante diluuium, Deucalion in diluuiio. Hæc intellecta, cum fabulis lucem adferunt, & ab eis falsæ signimenta tollunt; tum docent ad Caucaasi radices arcam factam fuisse, quod mihi toto hoc primæ hominum habitationis & diuisionis discursu, propositum fuit probare. Atque hæc de Prometheo fati, de quo etiam noster Sallianus Anno Mundi 1557. num. 24. Raderus. Porro fabulam Promethei non ad hunc Caucaasum pertinere, iam in superioribus notis explicatum est. Nectamen nocet addere, verum locum eius visum ab Arriano, vt ipse testatur in periplo Ponti Euxini 1, 34. Item à Pompeio, cum res iis locis gereret, Appianus in Mithrid. & Apollonio apud Philostratum in vita 2, 2.

7, 3, 23. SENIORUM) Vnus MS. seruorum, quod verum puto: nam cur idem bis diceret. Seniores & ij quorum opera vti desisset, nonne iidem sunt. Scribam: Septem millibus seruorum, & Macedonum præterea inutilibus, quorum &c. Confer Notam ad 10, 2, 8. infra. Etiam in Ditmari Chronico pag. III. m. simile mendum deprehendi. Sic omnino fuit: Duo genera hominum in ea oppida imposuit, seruos, & milites inuitiles. infra 7, 6, 27. Incola nouæ vrbi dati captiui, quos reddito precio dominis liberasti. De inutilibus militibus, tam Cambysi ante Alexandrum quam ipsi sæpius ita visum est. Sic enim colonia fuit Cambysii (Cambysis) inter Nelos & Marchadas, deductis eo agris exercitus. Plin. 6, 29, 2. apud eund. 6, 27, 21. Charax oppidum conditum est primum ab Alexandro Magno: qui colonis ex vrbe regia Dyrine (quæ tum interuit) deductis, militumque inutilibus ibi relictis, Alexandriam appellari iusserat. Hanc ipsam urbem denuo sic auxit colonis, vt tradit Arrian. 4, 4, 12. Peruenit Alexandriam, quæ apud Parapanisadas condita fuerat, quum primam expeditionem in Bactra faceret: præfidentemque illius loci amouit (de quo dixerat supra 3, 6, 1.) quod non bene officio suo functus fuisse videretur: pluribusque colonis in Alexandriam, ex finitimis & Macedonibus qui inuitiles bello erant, deductis &c. Idem fecit in Alexandria ad Tanaim: Urbem, quam condere statuerat, viginti dierum spatio muro circumplexus, eam Græcis mercenariis habitandam dat, & finitimis barbaris, quibus sua sponte eo commigrandi voluntas fuit, nonnullis etiam Macedonibus, qui inepti bello erant. Arrian. 4, 1, 17. Idem obseruauit in vrbe Arabica quam condidit. nam coloniam eo deduxit ex Græcis mercenariis, voluntariis, & qui aut senectute, aut casu aliquo inepti bello facti erant. Arrian. 7, 4, 21. Supra quoque idem nobis